बजार अवलोकन ३०

जेठ २०६८†

निम्न संस्थाहरुद्वारा संयुक्त रुपमा प्रकाशित :
विश्व खाद्य कार्यक्रम– खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली
कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय कृषि विभाग, कृषि व्यवसाय प्रवर्धन तथा बजार विकास निर्देशनालय
नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ–कृषि उद्यम केन्द्र
उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्च

WFP

FNCCI

प्रमुख बुँदाहरु

- ***मुख्य अन्नहरुको मूल्य सापेक्षिक रुपमा स्थिर रहयो। गत एक महिनामा मोटा चामलको औसत मूल्य न्यूनतम अर्थात ०.९ प्रतिशतले बृद्धि भएको छ भने गहुँको पिठोको मूल्य १.२ प्रतिशतले घटेको छ।***
- ***गत वर्षको तुलनामा आव २०१०/११ मा वार्षिक अन्न बालि उत्पादन १०.९ प्रतिशतले बृद्धि हुन गयो, जसको फलस्वरुप राष्ट्रिय खाद्यान्न वासलातमा कूल ११०,६३४ मेट (राष्ट्रिय आवश्यकताको २ %) ले सञ्चिती भएको छ। यद्यपी, सुदूर पश्चिमाञ्चलका पहाडी र हिमाली जिल्लाहरु र कर्णाली अञ्चलका धेरैजसो जिल्लाहरु खाद्यान्न अभावको मारमा नै छन्।***
- ***तराईका धेरैजसो बजारहरु र पहाडी तथा हिमाली क्षेत्रका केही बजारहरुमा मुख्य खाद्य वस्तुहरुको सञ्चिती अवस्था राम्रो रहेको रिपोर्ट छ।***

राष्ट्रिय रुपमा बजारको अवस्था

मूल्य

कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय र विश्व खाद्य कार्यक्रमद्वारा नियमित रुपमा अनुगमन भइरहने बजारहरुमा बैसाखको तुलनामा जेठ महिनामा खाद्य वस्तुहरुको मूल्य प्राय स्थिर रहयो। जस्तोकि मोटा चामलको औसत मूल्य प्रति किलो रु. ३५.४ रहयो भने गहुँको पिठो र आलुको औसत मूल्य क्रमश: रु. ३५.३ र २१.४ रहयो। यद्यपी, गत तीन महिनाको तुलनामा तोरीको तेल र मोटा चामलको औसत मूल्य राष्ट्रिय स्तरमा क्रमश: ३.० % र २.२ % ले बृद्धि भयो भने मुसुरो, मासको दाल र गहुँको पिठोको मूल्यमा भने क्रमश: ९.१ %, ६.८ % र ४.९ % का दरले कमी आयो।

मुख्य उपभोक्ता बजारहरुमा जेठ महिनामा मोटा चामलको औसत मूल्यमा १.३ % ले बृद्धि भयो भने गहुँको पिठोको मूल्य यथावत रहयो। गत महिना (बैसाख) को तुलनामा मोटा चामलको औसत मूल्य, सडक पहुँच भएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरुमा २.८ % का दरले र तराईका बजारहरुमा ०.८ % का दरले बृद्धि भयो। डोल्पा जस्ता सडक पहुँच नभएका हिमाली जिल्लाहरुमा मोटा चामलको मूल्य रु. ९५ प्रति किलोको उच्च दरमा कायम रहयो। यद्यपी, गत महिनाको तुलनामा गहुँको पिठोको औसत मूल्यमा भने पहाडी तथा हिमाली बजारहरुमा २.२ % का दरले र तराईका बजारहरुमा ०.९ % का दरले कमी आयो। नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ/कृषि उद्यम केन्द्र द्वारा अनुगमन गरिएका थोक बजारहरुमा गत महिनाको तुलनामा जेठ २०६८ मा पाँच ठूला बजारहरु (बिर्तामोड, काठमाडौं, बुटवल, सुर्खेत र धनगढी) मा मोटा चामलको औसत मूल्यमा १२.६ % का दरले बृद्धि भई प्रति किलो रु. ३३.१ कायम रहयो।

वार्षीक मूल्य स्फीति बैशाख महिनामा ९.५ % मा स्थिर रहयो जुन गत बर्षको यहि अवधिमा ८.८ % थियो। खाद्य तथा पेय पदार्थको मूल्य सूचकाङ्क १६.० % का दरले बृद्धि भयो भने तरकारीहरुको मूल्य सूचकाङ्क ४८.३ % को उच्च दरले बृद्धि भयो जुन गत बर्ष यहि अवधिमा ३.८ % ले घटेको थियो।

नेपालमा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य चैत्र महिनामा रु.९७ बाट बढेर जेठ महिनामा रु. १०२ प्रति लिटर भयो। पेट्रोलियम पदार्थमा भएको निरन्तर बृद्धिले खाद्यान्न ढुवानीको लागतमा पनि सोही अनुसार बृद्धि गराई रहेको छ। जसको फलस्वरुप गत बर्षको यहि अवधिको तुलनामा बैशाख महिनामा ढुवानी मूल्य सूचकाङ्क १०.१ % का दरले बृद्धि भयो।

आपुर्ति

गत वर्ष (आव २०६६/६७) मा भएको ३३०,००० मेट खाद्यान्न न्यूनताको तुलनामा यस पटक वार्षिक अन्न बालि उत्पादनमा १०.९ % ले बृद्धि भई राष्ट्रिय खाद्यान्न वासलातमा कूल ११०,६३४ मेट (राष्ट्रिय आवश्यकताको २ %) ले सञ्चिती भएको छ। देशभर अन्न बालिको राम्रो उत्पादन भएका कारण गत वर्षको तुलनामा यस बर्ष तराइका प्राय सम्पूर्ण र पहाडी तथा हिमाली क्षेत्रका केही जिल्लाहरुमा खाद्य सञ्चितीमा सुधार आएको छ। विश्व खाद्य कार्यक्रमका फिल्ड मनिटरहरुको प्रतिवेदन अनुसार, मनसुन अवधिभर आपूर्तिमा हुन सक्ने व्यवधानलाई मध्यनजर गर्दै व्यापारीहरुले खाद्यान्न सञ्चितीमा बृद्धि गरेका छन्।

पुर्वानुमान

आगामी महिनामा गहुँको पिठोको मूल्य स्थिर रहन सक्ने, तर मोटा चामल र दालको मूल्यमा भने कात्तिक महिनामा नयाँ बाली नभित्र्याए सम्म बृद्धि हुने अनुमान छ।

भारतमा हालै भएको इन्धनको मूल्य बृद्धिले नेपालमा पनि यसको मूल्यमा प्रभाव पार्ने अनुमान छ, जसले खाद्यान्न मूल्य बृद्धि गर्नमा प्रभाव पार्न सक्ने छ। यसका साथै, मनसुन अवधिमा बाढी र पहिरो जस्ता प्राकृतिक प्रकोपका कारण सडक मार्गहरु अवरुद्ध हुन गई पहाडी तथा हिमाली बजारहरुमा खाद्यान्न मूल्यमा बृद्धि हुन सक्ने छ।

मुख्य खाद्यवस्तुहरुको मूल्यमा भएको अत्यधिक बृद्धि

जिल्ला/ खाद्यवस्तु	मूल्य ने रु/केजि	% परिवर्तन १ महिना	अवलोकन
तरकारी तथा फलफुल (काठमाडौं उपत्यका)	विभिन्न	१५.२० %	मनसुन अवधिमा मागमा बृद्धि र आपूर्तिमा कमी

१२ महिनाको औसत मूल्य *

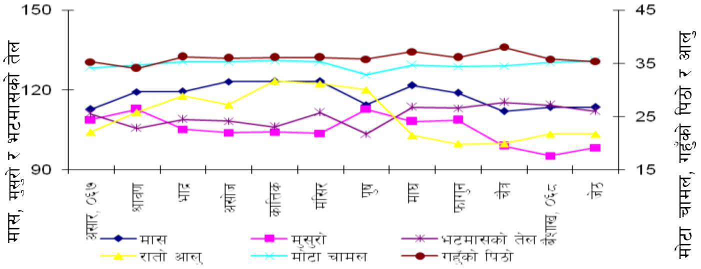

मूल्य परिवर्तन प्रतिशतमा ** (३ महिना र १ वर्ष)

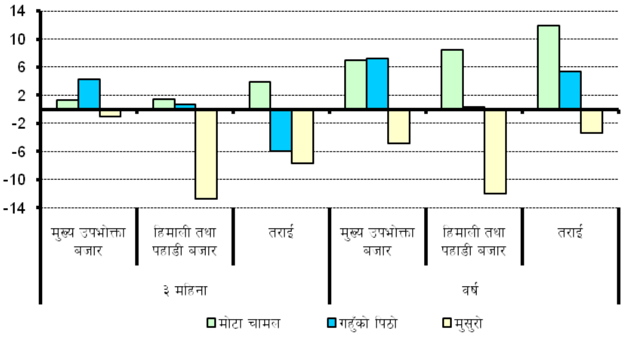

नेपालको खाद्य सुरक्षा सम्बन्धि ताजा जानकारीकालागि खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली (NeKSAP) को विद्युतिय ठेगाना http://www.sites.google.com/site/nefoodsec मा हेर्न सकिनेछ।

† मूल्यहरु फागुन महिनाको मूल्य संग सम्बन्धित छ।
* मूल्यहरु यस प्रतिवेदनको पछाडी पट्टी दिईएको बजारहरुबाट लिइएको हो। तर सडक नपुगेका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु यसमा समावेश छैनन्।
** मूल्य परिवर्तन यस प्रतिवेदनमा भएका सम्पूर्ण बजारहरुसंग सम्बन्धित छन्।

नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन प्रणाली
Nepal Khadhya Suraksha Anugaman Pranali (NeKSAP)
Nepal Food Security Monitoring System

बजार अवलोकन-३० *मुख्य खाद्यबस्तुहरुको खुद्रा मूल्य- जेठ, २०६८*

बजार	मुख्य खाद्यवस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)	मूल्यमा परिवर्तन (%)* १ महिना	३ महिना	१ वर्ष	औसत मासिक परिवर्तन १म	३म	१वर्ष
मुख्य उपभोक्ता बजार								
काठमाडौं	मोटा चामल	३५.०	२.९	२.९	२.९	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३६.०	०.०	२.९	५.९	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	९७.०	-१६.४	-१४.२	७.८	▼	▼	▶
	कुखुराको मासु	२०७.०	-१५.५	-१५.५	१३.१	▼	▼	▶
	तोरीको तेल	१०७.०	-१०.८	-१५.७	७.०	▼	▼	▶
	मास	११३.०	-१.७	-९.६	२.७	▶	▶	▶
	मुसुरो	१००.०	५.३	-४.८	०.०	▲	▶	▶
	रातो आलु	१९.०	-९.५	-१७.४	-३६.७	▼	▼	▼
पोखरा	मोटा चामल	४२.०	०.०	०.०	१०.५	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३८.०	०.०	५.६	८.६	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	१२०.०	४.३	४.३	१४.३	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	२६०.०	०.०	-१६.१	-२७.८	▶	▼	▼
	तोरीको तेल	१४०.०	१.४	०.०	०.०	▶	▶	▶
	मास	११५.०	४.५	४.५	-८.०	▶	▶	▶
	मुसुरो	९५.०	३.३	३.३	-९.५	▶	▶	▶
	रातो आलु	२१.०	९.४	९.४	-३०.०	▲	▶	▼
क्षेत्रीय तराई बजार								
बिराटनगर	मोटा चामल	३१.०	०.०	०.०	१०.७	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३०.०	०.०	३.४	७.१	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	१०५.०	०.०	०.०	१०.५	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	२६५.०	०.०	-११.७	६.९	▶	▼	▶
	तोरीको तेल	१३०.०	०.०	४.०	१०.२	▶	▶	▶
	मास	९०.०	०.०	-१७.४	-१.७	▶	▼	▶
	मुसुरो	७५.०	०.०	-६.३	-१६.७	▶	▶	▼
	रातो आलु	१६.०	०.०	३३.३	-११.१	▶	▲	▶
बिरगंज	मोटा चामल	३५.०	-२.८	६.१	२.९	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	२६.०	-३.७	-२३.५	-१.५	▶	▼	▶
	भटमासकोतेल	११८.०	०.०	२.६	१८.०	▶	▶	▲
	कुखुराको मासु	२४०.०	०.०	९.१	०.०	▶	▶	▶
	तोरीको तेल	१३०.०	०.०	०.०	८.३	▶	▶	▶
	मास	९०.०	-८.२	-१०.०	-१०.०	▼	▶	▶
	मुसुरो	८०.०	-५.९	-७.०	-२०.०	▼	▶	▼
	रातो आलु	१८.०	२०.०	२८.६	०.०	▲	▲	▶
नेपालगंज	मोटा चामल	-	-	-	-	-	-	-
	गहुँको पिठो	-	-	-	-	-	-	-
	भटमासकोतेल	-	-	-	-	-	-	-
	कुखुराको मासु	-	-	-	-	-	-	-
	तोरीको तेल	-	-	-	-	-	-	-
	मास	-	-	-	-	-	-	-
	मुसुरो	-	-	-	-	-	-	-
	रातो आलु	-	-	-	-	-	-	-
धनगढी	मोटा चामल	३८.०	५.६	८.६	३५.७	▲	▶	▲
	गहुँको पिठो	३०.०	०.०	०.०	२०.०	▶	▶	▲
	भटमासकोतेल	१००.०	०.०	०.०	६.४	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	२००.०	-२०.०	-२३.१	-२०.०	▼	▼	▼
	तोरीको तेल	१३४.०	३.१	-२.९	११.७	▶	▶	▶
	मास	१३४.०	०.८	११.७	-४.३	▶	▲	▶
	मुसुरो	१००.०	५.३	-९.१	०.०	▲	▶	▶
	रातो आलु	१८.०	०.०	२०.०	२०.०	▶	▲	▲

▲ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य बढेको
▶ सामान्य मूल्य परिवर्तन
▼ सामान्य मूल्य परिवर्तन भन्दा मूल्य घटेका

यदि मूल्य परिवर्तन १ महिनामा ५% सम्म, ३ महिनामा १० % सम्म अथवा १ वर्षमा १५ % सम्म भएमा त्यसलाई सामान्य मानिन्छ ।

*यो नेपाल खाद्य संस्थान द्वारा वितरीत चामलको मूल्य हो किनभने त्यहाँ अन्य कुनै खाद्यान्न संचिती छैन ।

बजार	मुख्य खाद्यवस्तुहरु	हालको मूल्य (नेरु/केजि नेरु/लि.)	मूल्यमा परिवर्तन (%)* १ महिना	३ महिना	१ वर्ष	औसत मासिक परिवर्तन १म	३म	१वर्ष
भैरहवा	मोटा चामल	२८.०	०.०	०.०	-३.४	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	२५.०	०.०	०.०	४.२	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	११०.०	०.०	१५.८	२२.२	▶	▲	▲
	कुखुराको मासु	२४०.०	०.०	-७.७	२०.०	▶	▶	▲
	तोरीको तेल	१५०.०	०.०	-३.२	०.०	▶	▶	▶
	मास	१३०.०	०.०	-८.५	१८.२	▶	▶	▲
	मुसुरो	१२०.०	०.०	-७.७	९.१	▶	▶	▲
	रातो आलु	१६.०	०.०	६.७	६.७	▶	▶	▶
सडकको पहुंच भएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु								
धनकुटा	मोटा चामल	३५.०	६.१	९.४	९.४	▲	▶	▶
	गहुँको पिठो	३२.०	-८.६	-५.९	-३.०	▼	▶	▶
	भटमासकोतेल	१२०.०	०.०	०.०	२०.०	▶	▶	▲
	कुखुराको मासु	२३०.०	-४.२	-३३.३	-२८.१	▶	▼	▼
	मास	१२४.०	३.३	३.३	२४.०	▶	▶	▲
	मुसुरो	७९.०	-१.३	-१२.२	-२१.०	▶	▼	▼
	रातो आलु	२२.०	१०.०	१०.०	१०.०	▲	▶	▶
रोल्पा	मोटा चामल	३८.०	०.०	८.६	-५.०	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	६५.०	०.०	१८.२	३०.०	▶	▲	▲
	भटमासकोतेल	१३०.०	०.०	०.०	८.३	▶	▶	▶
	कुखुराको मासु	२८०.०	०.०	३.७	३.७	▶	▶	▶
	मास	१२०.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	मुसुरो	१३०.०	०.०	०.०	१३.०	▶	▶	▶
	रातो आलु	४०.०	०.०	३३.३	३३.३	▶	▲	▲
सांफेबगर	मोटा चामल	-	-	-	-	-	-	-
	गहुँको पिठो	-	-	-	-	-	-	-
	भटमासकोतेल	-	-	-	-	-	-	-
	कुखुराको मासु	-	-	-	-	-	-	-
	मास	-	-	-	-	-	-	-
	मुसुरो	-	-	-	-	-	-	-
	रातो आलु	-	-	-	-	-	-	-
जुम्ला	मोटा चामल	-	-	-	-	-	-	-
	गहुँको पिठो	-	-	-	-	-	-	-
	भटमासकोतेल	-	-	-	-	-	-	-
	कुखुराको मासु	-	-	-	-	-	-	-
	मास	-	-	-	-	-	-	-
	मुसुरो	-	-	-	-	-	-	-
	रातो आलु	-	-	-	-	-	-	-
बाजुरा	मोटा चामल	३७.०	२.८	५.७	८.८	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	३६.०	०.०	०.०	-२१.७	▶	▶	▼
	भटमासको तेल	-	-	-	-	-	-	-
	मासको दाल	१०५.०	०.०	-१२.५	-१९.२	▶	▼	▼
	मुसुरो	१०५.०	०.०	-१२.५	-१९.२	▶	▼	▼
	आलु	२५.०	-१६.७	०.०	-२८.६	▼	▶	▼
सडकको पहुंच नभएका हिमाली तथा पहाडी बजारहरु								
हुम्ला	मोटा चामल *	४०.०	०.०	०.०	२.६	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	२३०.०	०.०	७६.९	४.८	▶	▲	▶
	भटमासकोतेल	२८०.०	०.०	०.०	-६.७	▶	▶	▶
	सिमी	१००.०	०.०	-१६.७	५.३	▶	▼	▶
	मुसुरो	-	-	-	-	-	-	-
	रातो आलु	३०.०	०.०	०.०	-१४.३	▶	▶	▶
डोल्पा	मोटा चामल	९५.०	०.०	०.०	५.६	▶	▶	▶
	गहुँको पिठो	११०.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	भटमासकोतेल	२००.०	०.०	०.०	०.०	▶	▶	▶
	सिमी	१५०.०	०.०	२०.०	६६.७	▶	▲	▲
	मास	१७०.०	-	०.०	३०.८	-	▶	▲
	मुसुरो	२००.०	०.०	०.०	१७.६	▶	▶	▲
	रातो आलु	४०.०	०.०	१७.३	२०.०	▶	▲	▲

नेपालको खाद्य सुरक्षा सम्बन्धि ताजा जानकारीकालागि खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली (NeKSAP) को विद्युतय ठेगाना
http://www.sites.google.com/site/nefoodsec मा हेर्न सकिनेछ ।

यो बजार अवलोकन विश्व खाद्य कार्यक्रम, नेपालले कृषि व्यवसाय प्रवर्धन तथा बजार बिकास निर्देशनालय, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ तथा उपभोक्ता हित संरक्षण मञ्चको संयुक्त सहकार्यमा तयार पारेको हो । नेपाल खाद्य सुरक्षा अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली द्वारा प्रकाशीत सम्पूर्ण सामाग्रीहरु NeKSAP को विद्युतिय ठेगाना *http://www.sites.google.com/site/nefoodsec* मा हेर्न सकिनेछ । थप जानकारीको लागि पो. ब. १०७, टेलिफोन : ५२६०६०७ एक्सटेन्सन नं.: २४२–५ मा सम्पर्क राख्न सकिनेछ ।

यो परियोजना यूरोपीयन यूनियन अन्तर्गत खाद्य सहयोग कोषको सहयोगमा सञ्चालित छ ।
यस बुलेटिनमा प्रकासित विचारहरुले यूरोपीयन यूनियनको विचारहरुलाई प्रतिविम्बित गर्दछ भन्ने कुनै जरुरी छैन ।